

«شەرق شامىلى قۇرۇلۇشى» كىتاب نەشر قىلىش تۈرى (849)

“东风工程” 图书出版项目之849

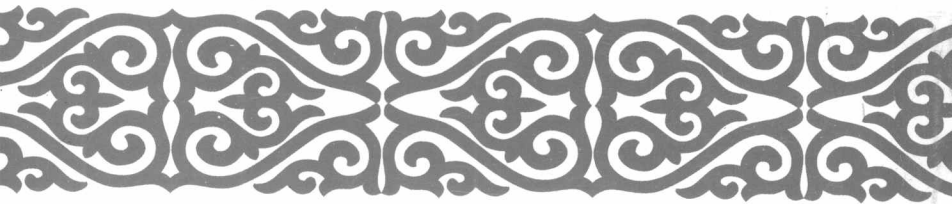

دىقان-مالىشلارغا ارنالغان تىزىملىك قوسۇم كىتابلىرى

农牧民双语系列丛书

قازاق تىلى فونەتىكا بىلىمدەرى

哈萨克语语音知识

بىلە خالىق باسپاسى

ديقان - مالشلاغا ارناالغان تىزىدىكى قوس ئەتىل كىتاپشالارى

农牧民双语系列丛书

قازاق ئەتىلى فونەتىكا بىلىمدەرى
哈萨克语语音知识

دەلدادا تۇسىپقان قىزى

ئەلىيا جۇماقىن قىزى

بىلە خالىق باسپاسى

图书在版编目 (CIP) 数据

哈萨克语语音知识 / 迪丽达主编. — 奎屯: 伊犁人民出版社, 2009. 1

(农牧民新编双语系列丛书)

ISBN 978-7-5425-1000-6

I. 哈… II. 迪… III. 哈萨克语(中国少数民族语言)—语音—自学参考资料 IV. H236. 1

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2009) 第 011064 号

责任编辑: 库拉茜

责任校对: 热依扎

封面设计: 阿尔达克

哈萨克语语音知识 (哈文)

迪丽达 主编

伊犁人民出版社出版发行

(奎屯市北京西路 28 号 邮政编码 833200)

新疆新华书店经销

新疆新华印刷厂印刷

787×1092 毫米 32 开本 5 印张

2010年2月第1版 2010年2月第1次印刷

印数: 1—4780 册

ISBN 978-7-5425-1000-6

定价: 9.30 元

العى ءسوز

«شعس جەلى ينجەنەرياسى» — مەملەكەت پەن اۆتونوميالى رايون ءبون تۇتاس جوسپارلاپ، اۆتونوميالى رايوندىق باسپا ءسوز مەكەمەسى اتقارۋعا ورنالاستىرعان، حالق جوننەن اسا يگىلكتى ينجەنەريا. مۇنداعى باستى مىندەت — اقيات، باسپا ءسوز ارقىلى بۇكىل شىنجياڭداعى ءار ۇلت ەگىشى - مالشىلارعا عىلم - تەحنىكا بىلىمدەرىن جالپىلاستىرۋ، ولارعا وزىق مادەنيەت تاراتۋ، ءسويتىپ، ءار ۇلت ەگىشى - مالشىلاردىڭ عىلم - تەحنىكا بىلىمدەرىن ۇيرەنۋى، ساپالارىن جوعارىلاتۋى ولاردى كەدەيلىكتەن قۇتىلدىرىپ، دوڭگەلەك داۋلەتتى ورەگە جەتكىزۋ جونىندە اقيات - باسپا ءسوزدىڭ الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن قۇرۋ بولىپ تابىلادى.

بۇكىل شىنجياڭداعى «سان مىڭداعان اۋىل - قىستاققا» كىتاپ، دىبىس - كەسكىن بۇيىمدارىن جەتكىزۋدىڭ ءوزى «شعس جەلى ينجەنەرياسىنىڭ» ماڭىزدى وببەكتىلەرىنىڭ ءبىرى. وسى وببەكتى دە سوتسىيالىستىك جاڭاشا اۋىل - قىستاق قۇرۋ قۇربلىسىنىڭ اياق السىن، ورتالىقتىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل - قىستاق دىقاندار قىزمەتى جونىندەگى ورنالاستىرۋنىڭ ماڭىزدى ءتۇيىنىن وزەك ەتە وتىرىپ، پارتىيانى، وتاندى، سوتسىيالىزمىدى ءسۇيۋ جونىندەگى، اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل - قىستاق، دىقاندار ءۇشىن عىلم - تەحنىكا جالپىلاستىرۋ جونىندەگى، دەنساۋلىق ساقتاۋ، دەنساۋلىقتى قورعاۋ جونىندەگى، زاڭ جالپىلاستىرۋ جونىندەگى، ازامات

جاسىنا تولماعاندارعا ارنالعان يدەيا - ءمورال قۇربلىسى
جونىندەگى، قوس ءتىل وقتىۋى جونىندەگى، ۇلتتاردىڭ
ءداستۇرلى وزىق مادەنيەتن ساۋلەلەندىرۋ جونىندەگى، كوڭىل
اشۋ جونىندەگى، سوتسياليستىك جاڭاشا اۋىل - قىستاق قۇرۋ
جونىندەگى، دىنگە ماركىستىك كوزقاراستى، پارتيانىڭ ۇلت
ساياساتى مەن ءدىن ساياساتىن جالپىلاستىرۋ جونىندەگى
باسلىمداردى - مەنە، وسى ون ءتۈر بويىنشا شىعارىلاتىن
باسلىمداردى باسپادان شىعارۋ ۇيىمداستىرىلىپ وتىر. وسى
باسلىمدارعا مازمۇنى جاقتان سوتسياليستىك جاراسىمدى
قوعام قۇرۋ، سوتسياليستىك جاڭاشا اۋىل - قىستاق قۇرۋ
نەگىزگى جەلى، ەگىن - مال شارۋاشىلىق رايوندارىندا
» ۇندىرىسى ورەندەگەن، تۇرمىس كۇيى جاقسارغان، اۋىل
سالتى ورەنيەتتى، قىستاق كوركى رەتتى دە تازا، باسقارۋى
دەموكراتىيالى » ورەگە جەتۋ نىسانا، » ەگىن - مال
شارۋاشىلىعىمەن، ەگىن - مال شارۋاشىلىعى رايوندارىمەن،
ەگىنشى - مالشىلارمەن ەتەنە بولۋ » ماقسات، ءار ۇلت
ەگىنشى - مالشىلاردىڭ وقىپ تۇسىنە الۋى، ۇيرەنىپ بىلە
الۋى، يىگىلىگىنە جاراتا الۋى پرىنسىپ ەتىلدى، بۇل
كىتاپتاردىڭ ءتىلىنىڭ قاراپايىم، مازمۇنىنىڭ ۇعىنىقتى
بولۋىنا قۇلىشىنىس جاسالدى، تەكىستكە سۋرەت قوسا بەرىلدى،
دىبىس تاسپاسى دايىندالدى، ءسويتىپ، كىتاپتاردىڭ
ىلمىيلىنى، قولدانىلمالىلىعى، بىلىم بەرگىشتىكى جانە
قىزىقتىلىعى كورنەكتىلەندىرىلىپ، جاڭا تەحنىكا، جاڭاشا
كوزقاراس، جاڭا بىلىم ارقىلى ءار ۇلت ەگىنشى -
مالشىلاردىڭ جاڭاشا ويلاۋىنا، تىڭ ءورس اشۋىنا، كوز اياسىن
كەڭەيتۋىنە شايىت بەرىلدى جانە كۇش سالىندى.
ءار ۇلت ەگىنشى - مالشىلاردىڭ كىتاپ ساتىپ الۋ،
كىتاپ وقۋ قىيىنشىلىعى ماسەلەسىن » شىعىس جەلى

يىنچەنەرياسىن» جۇرگىزۋارقىلى العاشقى ادىمدا شەشىپ،
بۇكىل شىنجاڭداغى ەگىن-مال شارۋاشلىغى رايوندارىن
كىتاپپەن، دىبىس-كەسكىن بۇيىمدارىمەن قامداۋدىڭ
تاپشىلىغى ماسەلەسىن ۋەنىمدى تۇردە باسەڭدەتپ، از
ۇلتتاردىڭ تاڭداۋلى باسىلمدارىنىڭ قامتىلىم كۆلەمى مەن
ئىقبال كۇشىن اناعۇرلىم كەڭەيتىپ، ەرۇلت ەگىشى-مالشى
قاۋىمىن ۋەنىمدى ارتتىرۇغا، كىرىستى مولايىتۇغا، علمى
جولمەن بايۇغا دۇرىس باستاۋ ۋشىن، ەبىز ولارعا اقىلدىق
جاقتان ۇتىمدى كۆمەك جاسالۇن جانە ولار ۋشىن رۇحانى
كۇش ازىرلەنۇن تىلەيمىز.

شىنجاڭ اقفارات-باسپاۋسوزى بويىنشا
«شەخس جەلى يىنچەنەرياسىن» جەتەكشىلىك
ەتۋگىرۇپپاسىنىڭ كەڭسەسى

序 言

哈萨克民族的母语——哈萨克语是随着哈萨克民族的繁衍足迹融合形成的，是历史悠久的语言之一。第一、哈萨克语的语源可以追溯到新疆远古期的塞种语、乌孙语等古部族语言；第二、进入中古时期，这股语脉先后与突骑斯语（撒里乌孙）、葛逻禄语、克普恰克语以及蒙古语、契丹语等语言接触融合，渐渐向克普恰克语组回拢；第三、蒙古西征的大互动又使它进一步融合了乃蛮、克烈、阿尔根、瓦克，弘吉刺、扎刺亦尔、阿里钦等主要部落的诸语言，最终融炼成为了现今的哈萨克语。

哈萨克民族及其族上部落自古为我国古代部族。汉文史籍中多以“可萨”、“曷萨”、“葛萨”等音译记载着它们的足迹。

《哈萨克语言从谱系予以分类属于阿尔泰语系突厥语族西匈语支克普恰克语组，从其形态结

构予以分类属于粘着语，它不仅具有阿尔泰语系突厥语族之共性，而且有着自身独特的民族特性。

哈萨克语词汇具有着同源、兼容的特性。在哈萨克语的基本词汇中不仅有大量的突厥语族各语言同源词，而且哈萨克语的许多词汇与蒙古语族各语言也有着一定的同源性。这种同源词基本体现于它们在游牧经济畜牧业、畜牧兽医、哈医、蒙医名词术语等方面的词汇共性。哈萨克语从波斯语、阿拉伯语、俄罗斯语以及汉语借入了大量的借词，并将其予以演化为一般词汇，沿用至今，这些借词基本分为早期借词与近期借词。

哈萨克语言是研究哈萨克历史文化的活化石。为了营建哈萨克民族文化社区和文化生态区，有计划地保护哈萨克民族的文化遗产和保存完整的民族自然文化生态区，必须保护好哈萨克民族的语言及其由它承载的文化。

为了满足双语市场的需求，我们编写了全套双语系列丛书共八册，其中《汉语语音与汉字》、《汉语口语强化训练》、《汉语语法知识》、《汉语

读本》是供哈萨克民族学习汉语使用的；《哈萨克语语音》、《哈萨克语口语强化训练》、《哈萨克语语法》、《哈萨克语读本》是供汉族以及哈萨克族民考汉群体学习哈萨克语使用的。

这本《哈萨克语语音知识》是这套双语系列丛书中供汉族以及哈萨克族民考汉群体学习哈萨克语言使用的。

本套双语系列丛书在其结构内容的安排上，一则注重了系统性，即汉、哈语均包括语音、语法、口语、读本全套；二则注重了本民族传统文化的承载与丰富性；三则注重了实用性，旨在要使这套丛书不仅成为汉哈双语学习的有效工具，而且也成为相互传播和传承汉文化与哈萨克文化的使者。课文内容的设置充分体现了汉哈两种语言的风俗，口头禅、书面文字以及传统艺术等各个方面；四则尽力做到了形式多样，层次各异，短小精干。它是双语系列丛书的系统版，又是经济实惠的快捷版。

编者

2009年6月23日

目 录

序言.....1

第一部分 语音

哈萨克文字母表.....2

●语音知识 元音及其分类.....6

●发音规则 元音的发音.....8

●书写规则 哈文的基本笔划、笔顺.....9

●句型训练 陈述句(一).....11

●语音知识 辅音(一)及其分类.....18

●发音规则 辅音(一)的发音.....20

●语音要点 音节及其划分.....21

●书写规则 词的连写.....25

●句型训练 陈述句(二).....26

●语音知识 辅音(二)及其分类.....36

●发音规则 辅音(二)的发音.....37

●语音要点 重音.....38

●书写规则 字母的连写.....39

●句型训练 疑问句(一).....42

●语音知识	辅音(三)鼻音、颤音	51
●发音规则	鼻、颤音的发音	52
●语音要点	软音符号“ء”	53
●书写规则	词的书写(一)分写法	54
●句型训练	疑问句(二)	56
●语音知识	辅音(四)边音、半元音	67
●发音规则	边音的发音、半元音的功能	68
●书写规则	词的书写(二)合写法	69
●句型训练	疑问句(三)	71
●语音知识	音变规律	80
●语音要点	元音和谐	81
●书写规则	词的书写(三)缩写法	83
●句型训练	感叹句	85
●语音知识	同化	95
●语音要点	辅音同化	96
●书写规则	借词的书写(四)	100
●语音知识	哈文的标点符号	109
总复习		113
第二部分 语音强化训练		
●发音练习(一)		120
●发音练习(二)		121

●发音练习(三)	123
●发音练习(四)	124
●发音练习(五)	126
●发音练习(六)	127
●发音练习(七)	129
●发音练习(八)	130
●发音练习(九)	132
●发音练习(十)	135
●发音练习(十一)	137
●发音练习(十二)	139
●发音练习(十三)	140
主要参考文献	142
后记	144

第一部分 语音

ءبرنشى ءبولم فونه تيكا

长母字前站同以是 (文合) 文克菊命
是林一文新, 英同同由文合 文表音由基
母字个 33 育共新合, 对而可 字由个一由
母字: 明, 买件由
小, 买大 由代不
熟由去向守自代为 母字文合于由, 买
短鼠同, 中同, 首同 母字 大 且而, 堡

● 便捷记忆

فونہ تیكا — ادامزات تلسنك

ماتہریالق تونی

语音是人类语言的物质外壳

哈萨克文 字母表
قازاق جازۇنىڭ الپبەسى

哈萨克文（简称哈文）是以阿拉伯字母为基础的音素文字，哈文的词同英、俄文一样是由一个个的字母拼写而成。哈语共有33个字母，但他的书写变体则不同于英、俄文，即：字母书写不分印刷体、书写体（手写体）、大写、小写。由于哈文字母的书写形式为自右向左的线型，而且绝大多数字母在词首、词中、词尾或

独体时的连写方式各不相同，因此，每一个字母的书写变体基本上可分为：连首体、连中体、连尾体、独写体四种类型。33个字母有一定的排列顺序，并有其名称，除一小部分疑难音外，绝大部分尚可通过汉语拼音拼出读音，有些字母的读音几乎与汉语拼音的读音完全相同。详见下列字母表：

序	字母	连首体	连中体	连尾体	独写体	汉语拼音	名称	连首体	连中体	连尾体	独写体	汉语拼音	名称
1	a	aa	aa	aa	a	阿	阿	阿	阿	阿	a	阿	阿
2	b	ba	ba	ba	b	巴	巴	巴	巴	巴	b	巴	巴
3	c	ca	ca	ca	c	卡	卡	卡	卡	卡	c	卡	卡
4	d	da	da	da	d	达	达	达	达	达	d	达	达
5	e	ea	ea	ea	e	艾	艾	艾	艾	艾	e	艾	艾
6	f	fa	fa	fa	f	发	发	发	发	发	f	发	发
7	g	ga	ga	ga	g	嘎	嘎	嘎	嘎	嘎	g	嘎	嘎
8	h	ha	ha	ha	h	哈	哈	哈	哈	哈	h	哈	哈
9	i	ia	ia	ia	i	伊	伊	伊	伊	伊	i	伊	伊
10	j	ja	ja	ja	j	杰	杰	杰	杰	杰	j	杰	杰
11	k	ka	ka	ka	k	卡	卡	卡	卡	卡	k	卡	卡
12	l	la	la	la	l	拉	拉	拉	拉	拉	l	拉	拉
13	m	ma	ma	ma	m	妈	妈	妈	妈	妈	m	妈	妈
14	n	na	na	na	n	纳	纳	纳	纳	纳	n	纳	纳
15	o	oa	oa	oa	o	奥	奥	奥	奥	奥	o	奥	奥
16	p	pa	pa	pa	p	帕	帕	帕	帕	帕	p	帕	帕
17	q	qa	qa	qa	q	恰	恰	恰	恰	恰	q	恰	恰
18	r	ra	ra	ra	r	拉	拉	拉	拉	拉	r	拉	拉
19	s	sa	sa	sa	s	撒	撒	撒	撒	撒	s	撒	撒
20	t	ta	ta	ta	t	塔	塔	塔	塔	塔	t	塔	塔
21	u	ua	ua	ua	u	乌	乌	乌	乌	乌	u	乌	乌
22	v	va	va	va	v	瓦	瓦	瓦	瓦	瓦	v	瓦	瓦
23	w	wa	wa	wa	w	瓦	瓦	瓦	瓦	瓦	w	瓦	瓦
24	x	xa	xa	xa	x	夏	夏	夏	夏	夏	x	夏	夏
25	y	ya	ya	ya	y	亚	亚	亚	亚	亚	y	亚	亚
26	z	za	za	za	z	扎	扎	扎	扎	扎	z	扎	扎
27	aa	aaa	aaa	aaa	aa	阿	阿	阿	阿	阿	aa	阿	阿
28	bb	bbb	bbb	bbb	bb	巴	巴	巴	巴	巴	bb	巴	巴
29	cc	ccc	ccc	ccc	cc	卡	卡	卡	卡	卡	cc	卡	卡
30	dd	ddd	ddd	ddd	dd	达	达	达	达	达	dd	达	达
31	ee	eee	eee	eee	ee	艾	艾	艾	艾	艾	ee	艾	艾
32	ff	fff	fff	fff	ff	发	发	发	发	发	ff	发	发
33	gg	ggg	ggg	ggg	gg	嘎	嘎	嘎	嘎	嘎	gg	嘎	嘎

哈萨克文字母表①

قازاق جازۇنىڭ الپبەسى

读音(汉)	名称(哈)	独写体	连尾体	连中体	连首体	顺序	读音(汉语)	名称(哈语)	独写体	连尾体	连中体	连首体	顺序
o	و	و	و		و	18	a	ا	ا	ا		ا	1
u e	ۇ	ۇ			ۇ	19	an ai 中的 a	ا	ا			ا	2
pe	پى	پ	پ	پ	پ	20	be	بى	ب	ب	ب	ب	3
re	رى	ر	ر		ر	21	ve	ۋى	ۆ	ۆ		ۆ	4
se	سى	س	س	س	س	22	ge	گى	گ	گ	گ	گ	5
te	تى	ت	ت	ت	ت	23	[]	عى	ع	ع	ع	ع	6
wu	ۋى	ۋ	ۋ		ۋ	24	de	دى	د	د		د	7
u	ۇ	ۇ	ۇ		ۇ	25	ie	ە	ە	ە		ە	8
ti	تى	ت			ت	26	ji	جى	ج	ج	ج	ج	9
fe	فى	ف	ف	ف	ف	27	ze	زى		ز		ز	10
he	ھى	ح	ح	ح	ح	28	yi	يى	ي	ي	ي	ي	11
[h]	ھى	ھ		ھ	ھ	29	ke	كى	ك	ك	ك	ك	12
q	قى	چ	چ	چ	چ	30	[q]	قى	ق	ق	ق	ق	13
xi	شى	ش	ش	ش	ش	31	le	لى	ل	ل	ل	ل	14
e	ى	ى	ى	ى	ى	32	me	مى	م	م	م	م	15
l	لى				لى	33	ne	نى	ن	ن	ن	ن	16
							ng	ڭى	ڭ	ڭ	ڭ	ڭ	17

哈萨克文字母形态归类表

قازاق ارپتەرنىڭ داۋىستى دىبىستار كەستەسى

字位变体				类型形态	顺序	字位变体				类型形态	顺序
连尾体	连中体	连首体	独写体			连尾体	连中体	连首体	独写体		
ف	ف	ف	ق	字母型	第六组	ل	-	ا	ا	垂直类字母	第一组
ق	ق	ق	ق	字母型	第六组	ل	-	ا	ا	垂直类字母	第一组
ح	ح	ح	ح	字母型	第七组	ن	ن	ن	ن	中背二类 上一点字母 上三	第二组
ح	ح	ح	ح	字母型	第七组	ن	ن	ن	ن	中背二类 上一点字母 上三	第二组
ع	ع	ع	ع	倒型字母	第八组	س	س	س	س	曲线类字母	第三组
ع	ع	ع	ع	倒型字母	第八组	س	س	س	س	曲线类字母	第三组
د	د	د	د	字母型	第九组	ي	ي	ي	ي	倒型字母	第四组
د	د	د	د	字母型	第九组	ي	ي	ي	ي	倒型字母	第四组
ك	ك	ك	ك	字母型	第十组	و	و	و	و	字母型字母	第五组
ك	ك	ك	ك	字母型	第十组	و	و	و	و	字母型字母	第五组
ك	ك	ك	ك	字母型	第十组	و	و	و	و	字母型字母	第五组
ك	ك	ك	ك	字母型	第十组	و	و	و	و	字母型字母	第五组